

Çocuklar için Travma Sonrası Stres Tepki Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar için Travma Sonrası Stres Tepki Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18941>

Özet

Çocuklar için Travma Sonrası Stres Tepki Ölçeği, çocuk ve ergenlerde travmatik yaşantılar sonrasında ortaya çıkan **travma sonrası stres tepkilerini** ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmıştır. 20 maddelik bir psikometrik araçtır. Ölçek, olayı yeniden yaşama, yok sayma/kaçınma ve aşırı uyarılmaya yönelik olmak üzere üç temel alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 1999 yılında Erden ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Travma Sonrası Stres, Çocuk Psikolojisi, Stres Tepkisi, **Likert** Ölçeği, Psikometrik Uyarlama, **Güvenirlik, Geçerlik**

Yazarlar

Gülşen Erden, E. Z. Kılıç, R. ? Uslu, E. Kerimoğlu

?

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çocukların yaşadıkları travmatik bir olayın ardından gösterdikleri stres tepkilerinin şiddetini ve niteliğini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara çocuklardaki **travma sonrası stres bozukluğu** (TSSB) semptomlarının saptamada yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek, adaptasyon çalışmasında belirtildiği gibi, psikolojik değerlendirme süreçlerinde hızlı ve standart bir ölçüm sağlamak üzere tasarlanmıştır. Elde edilen skorlar, klinik müdahale gereksinimini belirlemede önemli bir rol oynar.

Yapı

Ölçek, çocuklarda gözlemlenen travma sonrası stres tepkilerinin klinik olarak tanımlanmış üç ana semptom kümesini ölçmektedir. Bu yapı, Travma Sonrası Stres Bozukluğunun temel diagnostik kriterlerine paraleldir ve 20 maddeden oluşmaktadır.

Ölçekteki alt boyutlar şunlardır:

Olayı Yeniden Yaşama (Yeniden Deneyimleme)

Yok Sayma Kaçınma (Kaçınma ve Duygusal Küntleşme)

Aşırı Uyarılmaya (Hiperarousal)

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında, eş zamanlı geçerlik (benzer ölçek geçerli) çalışması yapılamamıştır. Kaynak çalışmada bu durumun nedeni, o dönemde Türkiye'de çocuk popülasyonu için uygun, benzer psikometrik özelliklere sahip kararlaştırma ölçeğinin bulunmaması olarak belirtilmiştir. Bu nedenle, ölçeğin geçerlik değerlendirilmesi büyük ölçüde faktör yapısı ve iç tutarlılık analizlerine dayanmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, tutarlı ve istikrarlı ölçümler sunduğunu göstermiştir. Güvenirlik analizleri iki temel yöntem kullanılarak yapılmıştır: test-tekrar test yöntemi ve iç tutarlılık analizi.

Test-tekrar test yöntemi sonuçlarına göre, ölçeğin güvenilirlik katsayısı **0.86** olarak bulunmuştur. Bu değer, zaman içindeki ölçüm istikrarının yüksek olduğunu göstermektedir.

İç tutarlılık analizi için kullanılan **Cronbach Alfa** katsayısı ise 0.75 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda kabul edilebilir bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ifade eder.

Faktör Analizi

Ölçek, kuramsal olarak **Travma Sonrası Stres Bozukluğu** (TSSB) semptomlarını yansıtan üç alt boyutta yapılandırılmıştır. Orijinal ölçeğin faktör yapısı, Türkçe uyarlamada da korunmuştur. Bu üç faktör, toplam 20 maddeyi kapsamaktadır ve travmatik tepkilerin temel bileşenlerini (Yeniden Yaşama, Kaçınma ve Anı Uyarılması) temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 20 maddeden oluşan, 3 alt boyutlu derecelendirme ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, ölçeğin çocuk ve ergen popülasyonuna yönelik olduğu varsayılmaktadır.

Popülasyon Detayları: Travmatik bir olay yaşamış veya risk altında olan çocuklar.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullanılmaktadır (1= hiçbir zaman - 5= çoğu zaman)

zaman). Yüksek puanlar, travmatik stres tepkilerinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Çocuk Ruh Sağlığı, TSSB, **Cronbach Alfa**, Ölçek Geliştirme, Psikolojik Değerlendirme

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Sayfası: Sağlanmamıştır.

Bağlantı Kuruluğu E-posta Adresleri: erden@humanity.ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Gülsen Erden)

Yazma Adresi: Sağlanmamıştır.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 1999 yılında yayınlanmıştır.

İletişim: Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Gülsen Erden ile iletişime geçilmesi önerilir (erden@humanity.ankara.edu.tr).

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

The original PDF can be downloaded here: cocuklar-icin-travma-sonrasi-stres-tepki-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Erden, G., Kılıç, E. Z., Uslu, R. ve Kerimoğlu, E. (1999). Çocuklar için Travma Sonrası Stres Tepki Ölçeği: Türkçe geçerlik, güvenirlik çalışması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 6(3), 143-149.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişim sağlanabilmektedir: scopemed.org

Çocuklar için Travma Sonrası Stres Tepki Ölçeği Maddeleri

Ölçek 20 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır:

Olayı Yeniden Yaşama (Madde sayısı orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Yok Sayma Kaçınma (Madde sayısı orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Açık Uyarı (Madde sayısı orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Derecelendirme 5'li Likert formatındadır (1= hiçbir zaman - 5= çoğu zaman).

ARABPSYCHOLOGY.COM